

«Նոր ժամանակի կրթություն» ՀԿ

**ՀԵՐԹԱԿԱՆ ԱՏԵՍՏԱՎՈՐՄԱՆ ԵՆԹԱԿԱ ՈՒՍՈՒՑԻՉՆԵՐԻ
ՎԵՐԱՊԱՏՐԱՍՏՄԱՆ ԴԱՍԸՆԹԱՑ
ԱՎԱՐՏԱԿԱՆ ՀԵՏԱԶՈՏԱԿԱՆ
ԱՇԽԱՏԱՆՔ**

ՀԵՏԱԶՈՏՈՒԹՅԱՆ ԹԵՄԱՆ՝ ՆՈՐԱԳՈՒՅՆ ՏԵՂԵԿԱՏՎԱԿԱՆ ՏԵԽՆՈԼՈԳԻԱՆԵՐԻ ԱԶԴԵՑՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՎ ԴԵՐԸ ՍՈՎՈՐՈՂԻ ՀՈԳԵԲԱՆԱԿԱՆ ԶԱՐԳԱՑՄԱՆ ԳՈՐԾՈՒՄ

ԵՆԹԱԹԵՄԱ՝ ԺԱՄԱՆԱԿԱԿԻՑ ԴՊՐՈՑՈՒՄ ՈՐՔԱՆՈ՞Վ Է ԱՐԴՅՈՒՆԱՎԵՏ ՆՈՐԱԳՈՒՅՆ ՏԵԽՆՈԼՈԳԻԱՆԵՐԻ ՕԳՏԱԳՈՐԾՈՒՄԸ :

ԱՌԱՐԿԱՆ՝ ԴԱՍՎԱՐ

ՀԵՏԱԶՈՏՈՂ ՈՒՍՈՒՑԻՉ՝ ԳՐԻԳՈՐՅԱՆ ԱՐՄԵՆՈՒՀԻ

ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ ՀԱՍՏԱՏՈՒԹՅՈՒՆ՝ ՄԱՍԻՍ ՔԱՂԱՔԻ Մ. ՄԱՇՏՈՑԻ ԱՆՎԱՆ ԹԻՎ 1
ՀԻՄՆԱԿԱՆ ԴՊՐՈՑ

ԵՐԵՎԱՆ 2022

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

ՆԵՐԱԾՈՒԹՅՈՒՆ.....3

ԳԼՈՒԽ1. Ժամանակակից տեղեկատվական և հաղորդակցական տեխնոլոգիաների կիրառումը ուսուցման գործընթացում.....5

ԳԼՈՒԽ2. ՀԵՏԱԶՈՏԱԿԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔ..... 17

ԵԶՐԱԿԱՅՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ.....21

ՕԳՏԱԳՈՐԾՎԱԾ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ՑԱՆԿ.....23

ՆԵՐԱԾՈՒԹՅՈՒՆ

Մարդկության զարգացման պատմության մեջ երբևէ չեն եղել փոփոխությունների ավելի հզոր ուժ և խթան, քան տեխնոլոգիաները: ՏՀՏ-ը հնարավորություն էն ընձեռում ընկղմվել այնպիսի մի հրապուրիչ ուսուցողական միջավայր, որտեղ հասանելի են գրեթե անսահմանափակ քանակությամբ զանազան նյութեր ու տեղեկություններ, և ամենակարևորը՝ գիտելիքի ձեռք բերման նպատակով ընդլայնել ուսումնական ծրագրերի ու դասագրքերի շրջանակները: Ի վերջո ՏՀՏ-ը թույլ էն տալիս ուսուցչին ու աշակերտին հաղորդակցվել միևնույն միջավայրում և նույն «լեզվով»:

Յուրաքանչյուր կրթական համակարգ և յուրաքանչյուր անհատ մանկավարժ՝ պետք է ունենա և գտնի յուրաքանչյուր առանձին դեպքի համար ամենահարմար լուծումը: Մեր տեսակետն այն է, որ չնայած տեղեկատվական տեխնոլոգիայի տրամաբանությունը շատ բան կարող է անել կրթության հին ձևերը բարելավելու համար, այդուհանդերձ այն երբեք չի կարողանա փոխարինել «մարդկային գործունի»:

Հետազոտության արդիականությունը պայմանավորված է կրթության բնագավառում ՏՏ-ների կիրառման անհարժեշտությամբ և արդյունավետությամբ, և տարրական դպրոցում դրանց կիրառման դժվարություններով: Այսօր կրթության բնագավառում նորագույն միտումների քննարկումն անհնար է թվում առանց նորագույն տեխնոլոգիաների առկայության: Տեղեկատվական տեխնոլոգիաների կիրառումը նպաստում է կրթության որակի բարձրացմանը: Այս իմաստով դպրոցներում տեխնոլոգիայի կիրառվող բազմազան ձևերը հեշտացնում են մեր գործունեությունը: Այսօր համակրգիչներ օգտագործելու ունակությունը կարող է նույնքան կարևոր լինել, որքան կարդալու, գրելու, հեռախոսից օգտվելու ունակությունը: Տեղեկատվական տեխնոլոգիաների օգտագործումը որակապես փոխում է ուսուցչի դերը. ուսուցիչը դառնում է սովորողի կրթական գործը կազմակերպող, նրան աջակցող և գնահատող գործընկեր: Տարրական դասարաններում տեղեկատվական և հաղորդակցական տեխնոլոգիաները օգտագործում են ուսումնական նյութն ավելի գրավիչ և հասկանալի ներկայացնելու համար:

Մեր հետազոտության նպատակն է՝ մշակել մեթոդական ցուցումներ, ՏՏ-ների

կիրառման ուղղությամբ:

Մեր նպատակին հասնելու համար պետք է հասնեինք հետևյալ խնդիրների լուծմանը, որոնք դրել էինք մեր առջև.

Հետազոտության խնդիրները

- Ուսումնասիրել ծրագիրն ու դասագրքերը, SS-ների կիրառման տեսանկյունից:
- Պարզել, թե SS-ների կիրառման ինչ հնարավորություններ կան, և հիմնավորել այդ դասերի արդյունավետությունը:
- Հետազոտության մեթոդները
- Օգտագործվել են մանկավարժական հետազոտության տեսական և փորձարարական հետևյալ մեթոդները.

Հետազոտության մեթոդական համակարգը ներառում է՝

Սովորողների տեղեկատվական տեխնոլոգիաներ և դրա հետ շաղկապված լեզվահաղորդակցական կարողությունների զարգացման խնդիրը ընդհանուր հարցադրումների և նպատակադրումների մակարդակից փոխադրվում է կոնկրետ առարկայական իրականացման դաշտ: Հանգամանորեն պարզաբանվում են ՏՀՏ տարրերի ուսուցման մեթոդական հարցերը, առաջարկվում մեթոդական հնարներ, ներկայացվում խնդիրների, վարժությունների և առաջադրանքների նոր տեսակներ, որոնց նպատակային գործածման շնորհիվ ոչ միայն բացահայտվում են ուսումնական նյութի ճանաչողական և կիրառական տեսանկյունները, այլև ուսուցման գործընթացը սովորողների համար դառնում է մատչելի, հետաքրքիր և գրավիչ:

Ժամանակի ընթացքում տեխնոլոգիաների զարգացումը ստեղծում է հաղորդակցման նոր ձևեր: Այս տեխնոլոգիական առաջխաղացումները հեղաշրջման հիմք են հանդիսացել հաղորդակցման ողջ գործընթացում: Տեխնոլոգիաների զարգացումը հնարավորություն է տալիս վերացնել այն արգասիքները, որոնց հանդիպում են սովորողներն ու ուսուցիչները ամբողջ աշխարհում: Հզոր ծրագրերն ու համացանցը փոխում են գիտելիքներ ձեռք բերելու մեր ուղիներն ու հնարավորությունները: Հաղորդակցման գործունեության հետազոտությունները ներկայումս պատկանում են մարդկային ամենաարդիական ու գլոբալ խնդիրների թվին: Հաղորդակցման մեջ մենք ոչ թե ուղղակի հաղորդում ենք տեղեկություն, այլ փոխանակում ենք վերաբերմունք, գիտելիքներ, հույզեր և այլն:

**Ժամանակակից տեղեկատվական և հաղորդակցական տեխնոլոգիաների կիրառումը
ուսուցման գործընթացում**

Տարրական օղակը կրթության այն հիմնաքարն է, որի որակից է կախված երեխայի հետագա ուսուցումը: Սա տարրական դպրոցի ուսուցչի համար հատուկ պատասխանատվություն է սահմանում: Նրա խնդիրն է ոչ միայն կարդալ ու գրել սովորեցնել, այլև երեխայի հոգևոր հիմքը հաստատել, բացահայտել նրա լավագույն որակները, ուսումնական գործունեության ուղիները ցույց տալ: Հենց վերջինն էլ հատկապես կարևոր է այժմյան արագ փոփոխվող, տեղեկատվությամբ հեղեղված աշխարհում: Պետք է սովորեցնել երեխային աշխատել տեղեկատվության հետ, սովորեցնել սովորել:

Ակադեմիկոս Ա. Պ. Սեմյոնովի հայտարարությունը, թե՛ «Ժամանակակից դպրոցի կարևորագույն խնդիրն է սովորեցնել մարդուն ապրել տեղեկատվական աշխարհում», պետք է որոշիչ լինի յուրաքանչյուր ուսուցչի աշխատանքում: Այդ նպատակների իրականացման համար դասվարի աշխատանքային գործունեության մեջ ՏՀՏ միջոցների կիրառումը անհրաժեշտություն է դառնում: Կրտսեր դպրոցականների ուսումնական գործընթացում ՏՀՏ-ների օգտագործման նպատակահարմարության մասին են խոսում նրանց տարիքային այնպիսի առանձնահատկություններ, ինչպիսիք են տեսողական - պատկերավոր մտածողության զարգացումը՝ բանավոր և տրամաբանական մտածողության համեմատ, ինչպես նաև անալիզատորների անհավասար և ոչ բավարար զարգացումը, որոնց շնորհիվ են երեխաները ընկալում տեղեկությունը դրա հետագա մշակման համար: Եթե տեղեկությունը չի ընկալվել, ապա այն չի կարող հասկանալի, յուրացված լինել, դառնալ անհատի սեփականությունը:

Այսօր ՏՀՏ-ների լայնածավալ կիրառումը իր տեղն է գտնում առաջին հերթին դասագործընթացին: Տարրական դպրոցի տեղեկատվությունը կարևոր դերակատարություն ունի կրթության ժամանակակից որակի և 21-րդ դարի երեխայի տեղեկատվական մշակույթի ձևավորման համար: Այստեղից էլ բխում են ՏՀՏ-ների օգտագործման նպատակները.

- բարձրացնել սովորելու մոտիվացիան /շարժառիթը/,
- մեծացնել ուսումնական գործընթացի արդյունավետությունը,
- նպաստել սովորողների ճանաչողական կարողությունների խթանմանը,
- բարելավել դասի անցկացման մեթոդները,

- ժամանակին համակարգել ուսուցման և դաստիարակության արդյունքները,
- պլանավորել և համակարգել սեփական աշխատանքը,
- օգտագործել այն որպես ինքնակրթության միջոց,
- արագ և որակյալ պատրաստվել դասին:
- Տարրական կրթության ինֆորմատիզացիան ընթանում է հետևյալ ուղղություններով.

SՀS-ների օգտագործումը որպես ուսուցման դիդակտիկ միջոցներ /դիդակտիկ միջոցների ստեղծում, տարբեր առարկաների համար պատրաստի համակարգչային ծրագրերի մշակում և օգտագործում, աշխատանքի մեջ համացանցային ռեսուրսների օգտագործում և այլն/:

- Դասի կազմակերպում SՀS-ների օգտագործմամբ /SՀS-ի օգտագործում դասի տարբեր փուլերում, գիտելիքների ամրապնդման և ստուգման համար, խմբային և անհատական աշխատանքի կազմակերպում, աշխատանք ծնողների հետ/:
- Կրտսեր դպրոցականների նախագծային աշխատանքների իրականացում SՀS-ների օգտագործմամբ:

SՀS-ների օգտագործման հնարավորությունների շառավիղը բավականին լայն է: Իհարկե, աշխատելով կրտսեր դպրոցականների հետ՝ անհրաժեշտ է հիշել պատվիրանը. «Մի՛ վնասիր»:

Ուսումնական գործընթացի կազմակերպումը տարրական դպրոցում առաջին հերթին պետք է խթանի սովորողների ճանաչողական կարողությունների ակտիվացումը, ուսումնական նյութի հաջող յուրացումը և նպաստի սովորողի հոգևոր զարգացմանը: Հետևաբար, SՀS-ն պետք է կատարի կրթական որոշակի գործառույթ, օգնի երեխային կողմնորոշվելու տեղեկատվության հեղեղի մեջ, ընկալել այն, հիշել և ոչ մի դեպքում չվնասել առողջությունը: SՀS միջոցները պետք է գործեն որպես ուսումնական գործընթացի օժանդակ տարր, այլ ոչ հիմնական:

Հաշվի առնելով կրտսեր դպրոցականի հոգեբանական առանձնահատկությունները՝ SՀS-ների հետ աշխատանքը պետք է հստակ մտածված և չափավորված լինի: Այդպիսով, SՀS-ի օգտագործումը դասին պետք է կրի նուրբ բնույթ: Ուսուցիչը դասին նախապատրաստվելիս պետք է հանգամանորեն մտածի SՀS-ի օգտագործման նպատակի, տեղի և ձևի մասին:

Կրթության քաղաքականության առաջնային խնդիրը ներկայումս կրթության ժամանակակից որակի ձեռքբերումն է, նրա համապատասխանությունը անհատի, հասարակության և պետության ներկա և ապագա կարիքներին: Միննույն ժամանակ, արդիականացման հիմնական խնդիրներից է դպրոցական կրթության նոր արդիական որակի հասնելը: Կրթության տեղեկատվականացումը պետք է օգնի լուծել դպրոցի երկու հիմնական խնդիրը՝ բոլորի համար կրթություն, կրթության որակի նոր որակ: Դասարանում տեղեկատվական և հաղորդակցման տեխնոլոգիաների կիրառումը թույլ է տալիս զարգացնել աշակերտներինների շրջանում շրջակա աշխարհի տեղեկատվական հոսքը, սովորել տեղեկատվության հետ աշխատելու գործնական ուղիները, զարգացնել հմտություններ, որոնք թույլ են տալիս տեղեկություններ փոխանակել ժամանակակից տեխնիկական միջոցներով: ՏՀՏ-ի օգտագործումը դասարանում թույլ է տալիս տեղափոխել բացատրական պատկերազարդ մեթոդից դեպի գործունեության ռեժիմ, որտեղ երեխան դառնում է կրթական գործունեության ակտիվ առարկա: Մա նպաստում է աշակերտի գիտակցված ուսուցմանը:

Տեղեկատվական տեխնոլոգիաներն ավելի խորն են ներթափանցում մարդու առօրյան, իսկ տեղեկատվական ունակություններն ավելի ու ավելի են բնութագրում կրթվածության մակարդակը: Այդ պատճառով տեղեկատվական մշակույթն անհրաժեշտ է զարգացնել տարրական դպրոցից, քանի որ տարրական դպրոցը կրթության հիմնաքարն է: Աշակերտի հետագա առաջադիմությունը կախված է այն բանից, թե ինչպիսին կլինի հիմնաքարը, նաև անհրաժեշտ է, որ երեխան պատրաստ լինի ապրել և աշխատել ներկա հազարամյակի մարտահրավերներով լի հասարակությունում: Նա պետք է ինքնուրույն, ակտիվ գործի, ընդունի որոշումներ, հարմարվի կյանքի փոփոխվող պայմաններին: Կրթական նոր պահանջները բավարարելու համար խնդիր է դրվում դպրոցական լաբորատորիաները հարստացնել տեղեկատվական տեխնոլոգիաների վրա հիմնված սարքավորումներով, գրադարանը դարձնել համակարգիչներով և համացանցով հագեցած գիտելիքների շտեմարան:

Ժամանակի ընթացքում տեխնոլոգիաների զարգացումը ստեղծում է հաղորդակցման նոր ձևեր: Այս տեխնոլոգիական առաջխաղացումները հեղաշրջման հիմք են հանդիսացել հաղորդակցման ողջ գործընթացում: Տեխնոլոգիաների զարգացումը հնարավորություն է տալիս վերացնել այն արգասիքները, որոնց հանդիպում են սովորողներն ու ուսուցիչները ամբողջ աշխարհում: Հզոր ծրագրերն ու

համացանցը փոխում են գիտելիքներ ձեռք բերելու մեր ուղիներն ու հնարավորությունները: Հաղորդակցման գործունեության հետազոտությունները ներկայումս պատկանում են մարդկային ամենաարդիական ու գլոբալ խնդիրների թվին: Հաղորդակցման մեջ մենք ոչ թե ուղղակի հաղորդում ենք տեղեկություն, այլ փոխանակում ենք վերաբերմունք, գիտելիքներ, հույզեր և այլն:

Կրթության քաղաքականության առաջնային խնդիրը ներկայումս կրթության ժամանակակից որակի ձեռքբերումն է, նրա համապատասխանությունը անհատի, հասարակության և պետության ներկա և ապագա կարիքներին: Միննույն ժամանակ, արդիականացման հիմնական խնդիրներից է դպրոցական կրթության նոր արդիական որակի հասնելը: Կրթության տեղեկատվականացումը պետք է օգնի լուծել դպրոցի երկու հիմնական խնդիրը՝ բուլրի համար կրթություն, կրթության որակի նոր որակ: Դասարանում տեղեկատվական և հաղորդակցման տեխնոլոգիաների կիրառումը թույլ է տալիս զարգացնել աշակերտներինների շրջանում շրջակա աշխարհի տեղեկատվական հոսքը, սովորել տեղեկատվության հետ աշխատելու գործնական ուղիները, զարգացնել հմտություններ, որոնք թույլ են տալիս տեղեկություններ փոխանակել ժամանակակից տեխնիկական միջոցներով: ՏՀՏ-ի օգտագործումը դասարանում թույլ է տալիս տեղափոխել բացատրական պատկերազարդ մեթոդից դեպի գործունեության ռեժիմ, որտեղ երեխան դառնում է կրթական գործունեության ակտիվ առարկա: Սա նպաստում է աշակերտի գիտակցված ուսուցմանը: Տեղեկատվական տեխնոլոգիաներն ավելի խորն են ներթափանցում մարդու առօրյան, իսկ տեղեկատվական ունակություններն ավելի ու ավելի են բնութագրում կրթվածության մակարդակը: Այդ պատճառով տեղեկատվական մշակույթն անհրաժեշտ է զարգացնել տարրական դպրոցից, քանի որ տարրական դպրոցը կրթության հիմնաքարն է:

Աշակերտի հետագա առաջադիմությունը կախված է այն բանից, թե ինչպիսին կլինի հիմնաքարը, նաև անհրաժեշտ է, որ երեխան պատրաստ լինի ապրել և աշխատել ներկա հազարամյակի մարտահրավերներով լի հասարակությունում: Նա պետք է ինքնուրույն, ակտիվ գործի, ընդունի որոշումներ, հարմարվի կյանքի փոփոխվող պայմաններին:

Կրթական նոր պահանջները բավարարելու համար խնդիր է դրվում դպրոցական լաբորատորիաները հարստացնել տեղեկատվական տեխնոլոգիաների վրա հիմնված սարքավորումներով, գրադարանը դարձնել համակարգիչներով և համացանցով հագեցած գիտելիքների շտեմարան: Տեղեկատվական տեխնոլոգիաների օգտագործումը որակապես կփոխի նաև ուսուցչի դերը. ուսուցիչը կդառնա ոչ այնքան գիտելիք հաղորդող, որքան սովորողի կրթական գործը կազմակերպող, նրա հետ ուսումնական նյութը ընտրող, նրան օժանդակող և գնահատող գործընկեր: Հետևաբար՝ վերապատրաստման դասընթացներ կազմակերպելիս պետք է կարևորվի ուսուցիչների համակարգչային գիտելիքների և հմտությունների զարգացումը և կարծրացած մոտեցումների և հոգեբանական բարդությունների հաղթահարումը:

Համակարգիչը պետք է ներգրավվի դպրոցի կառավարման, ուսումնական գործընթացի կազմակերպման, սովորողների առաջադիմության գնահատման, ծնողների հետ տարվող աշխատանքի և արտադասարանային գործունեության իրականացման մեջ, որպես գործիք՝ հաղորդակցման համար:

Մեփական տեղեկատվական տեխնոլոգիաները ժամանակակից աշխարհում դասվում են այնպիսի հատկությունների առաջին շարքում, ինչպիսինն են գրելն ու կարդալը: Մարդը, ով կարողանում է արդյունավետ օգտագործել տեղեկատվական տեխնոլոգիաները, ունի նոր մտածելակերպ:

Օգտագործվող տեղեկատվական միջոցներն են համակարգիչը, ձայնագրությունը, ֆիլմը և տեսաֆիլմը: Մերօրյա կրթության համար տեսողական տեղեկատվությունն ավելի կարևոր է: Ներկայացումները անկախ այն բանից, թե ինչի համար են նախատեսված դասի ընթացքում փոխվում են, հանդիսանալով տեսողական նյութ, չպետք է մոռանալ նաև այն, որ տարրական դպրոցում գերիշխում են պատկերավոր մտածողությունը: Ձայնա-տեսողական և ինտերակտիվ տեխնոլոգիաների դերը կրթության մեջ ամեն տարի մեծանում է: Դրանք հանդիսանում են ժամանակակից համակարգի անբաժան մասնիկները: Նոր սերունդը մեծացել է հեռուստացույցների, համակարգիչների և հեռախոսների ժամանակաշրջանում և ունեն ավելի մեծ տեսողական հիշողություն և ուսուցչից պահանջում են ուրիշ մոտեցումներ:

Մեփական տեղեկատվական տեխնոլոգիաները ժամանակակից աշխարհում դասվում են այնպիսի հատկությունների առաջին շարքում, ինչպիսինն են գրելն ու կարդալը:

Մարդը, ով կարողանում է արդյունավետ օգտագործել տեղեկատվական տեխնոլոգիաները, ունի նոր մտածելակերպ:

Օգտագործվող տեղեկատվական միջոցներն են համակարգիչը, ձայնագրությունը, ֆիլմը և տեսաֆիլմը: Մերօրյա կրթության համար տեսողական տեղեկատվությունն ավելի կարևոր է: Ներկայացումները անկախ այն բանից, թե ինչի համար են նախատեսված դասի ընթացքում փոխվում են, հանդիսանալով տեսողական նյութ, չպետք է մոռանալ նաև այն, որ տարրական դպրոցում գերիշխում են պատկերավոր մտածողությունը: Ձայնա-տեսողական և ինտերակտիվ տեխնոլոգիաների դերը կրթության մեջ ամեն տարի մեծանում է: Դրանք հանդիսանում են ժամանակակից համակարգի անբաժան մասնիկները: Նոր սերունդը մեծացել է հեռուստացույցների, համակարգիչների և հեռախոսների ժամանակաշրջանում և ունեն ավելի մեծ տեսողական հիշողություն և ուսուցչից պահանջում են ուրիշ մոտեցումներ:

Ինֆորմացիոն տեխնոլոգիաներն ունեն մեծ ազդեցություն կրթության բնագավառում.

1. ընդլայնվում են նոր տեղեկատվության փնտրման հնարավորությունները, ինչը նշանակում է ավելի մանրակրկիտ յուրացնել այս կամ այն նյութը,
2. լայն հնարավորություններ է տալիս մանկավարժին հետաքրքրել աշակերտին և սովորեցնել ինքնուրույն աշխատել ոչ ավանդական մեթոդով, փնտրել այս կամ այն խնդրի լուծումը,
3. հնարավորություն է տալիս տարաբնույթ աշխատել, արագ և ճիշտ ձևով դեկավարել աշակերտին, ինչը հնարավորություն է տալիս դասը կազմակերպել այնպես, որ ցանկացած աշակերտ դասը յուրացնի

Առանց տեղեկատվական տեխնոլոգիաների չենք կարող մեզ պատկերացնել ժամանակակից դպրոցում: Ի հայտ են գալիս ոչ սահմանափակ հնարավորություններ ուսումնական գործունեության համար զարգացնելով միտքը:

Համակարգիչը, պրոյեկտորը և ինտերակտիվ գրատախտակը կարելի է օգտագործել որպես անհատական կրթության միջոց, կրթական նյութի կազմակերպման միջոց, ակնթարթորեն գնահատել աշակերտի հաջողությունները և ստացած տեղեկատվությունը: Այստեղից էլ հետևում են տեղեկատվական տեխնոլոգիաների կիրառման նպատակները.

- սովորելու մոտիվացիան /շարժառիթը/,
- մեծացնել ուսումնական գործընթացի արդյունավետությունը,
- նպաստել սովորողների ճանաչողական կարողությունների խթանմանը,
- բարելավել դասի անցկացման մեթոդները,
- ժամանակին համակարգել ուսուցման և դաստիարակության արդյունքները,
- պլանավորել և համակարգել սեփական աշխատանքը,
- օգտագործել այն որպես ինքնակրթության միջոց,
- արագ և որակյալ պատրաստվել դասին:

Տեղեկատվական դարաշրջանում կրթության բնույթի մեջ կատարվող արմատական փոփոխությունը սերտորեն առնչված է տեղեկատվության և հաղորդակցության արդի միջոցների զարգացման և տարածման հետ: Կրթությունը կրթության այն հիմնաքարն է, որի որակից է կախված երեխայի հետագա ուսուցումը: Տարրական դպրոցում անհնար է դասավանդել առանց հասանելի և մատչելի տեսանյութերի:

Առաջանում են մի շարք խնդիրներ. որտեղ գտնել և ինչպես ներկայացնել նյութը: Որը դպրոցի ուսուցչի համար հատուկ պատասխանատվություն է սահմանում: Նրա խնդիրն է ոչ միայն կարդալ ու գրել սովորեցնել, այլ նաև երեխայի հոգևոր հիմքը հաստատել, բացահայտել նրա լավագույն որակները, ուսումնական գործունեության ուղիները ցույց տալ: Դպրոցականների ուսումնական գործընթացում տեղեկատվական տեխնոլոգիաների օգտագործման նպատակահարմարությունը կայանում է նրանց տարիքային այնպիսի առանձնահատկությունները, ինչպիսիք են տեսողական պատկերավոր մտածողության զարգացումը՝ բանավոր և տրամաբանական մտածողության համեմատ, ինչպես նաև անալիզատորների անհավասար եւ ոչ բավարար զարգացումը, որոնց շնորհիվ են երեխաները ընկալում ինֆորմացիան՝ դրա հետագա մշակման համար: Եթե տեղեկատվությունը չի ընկալվել, ապա չի կարող հասկանալի, յուրացված լինել, չի կարող դառնալ անձի սեփականությունը, նրա մշակույթի տարրը:

Տեղեկատվական տեխնոլոգիաների կիրառումը թույլ է տալիս ներգրավվել ուրիշ աշխարհ, տեսնել այն քո աչքերով: Ըստ հետազոտությունների մարդու

Տեղեկատվական տեխնոլոգիաների կիրառումը թույլ է տալիս ներգրավվել ուրիշ

աշխարհ, տեսնել այն քո աչքերով: Ըստ հետազոտությունների մարդու հիշողության մեջ մնում է լսած նյութի ընդամենը 1/4-ը, տեսածի՝ 1/3-ը, տեսածի և լսածի 1/2-ը, եթե աշակերտը ներգրավված է ակտիվ գործողությունների մեջ ուսուցման ընթացքում: Համակարգիչը պայմաններ է հարթում ուսուցման գործընթացի վերելքի համար, նաև կատարելագործում է ուսուցման բովանդակությունը, մեթոդները և կազմակերպչական ձևերը: Տարրական դպրոցի տեղեկատվայնացումը էական դերակատարում ունի կրթության արդի որակի և 21-րդ դարի երեխայի տեղեկատվական մշակույթի ձևավորման համար:

SZS օգտագործումը դպրոցում թույլ է տալիս. աշակերտների ճանաչողական գործունեությունը խորացնելու համար, դասեր վարել բարձր գեղագիտական մակարդակում (երաժշտություն, անիմացիա), անհատական մոտեցում աշակերտին՝ կիրառելով բազմաբնույթ խնդիրներ: Ժամանակակից երեխան ապրում է էլեկտրոնային մշակույթի աշխարհում:

Ուսուցչի դերը տեղեկատվական մշակույթի մեջ նույնպես փոխվում է՝ նա պետք է դառնա տեղեկատվական հոսքի համակարգող: Այսինքն, ուսուցիչը պետք է ունենա ժամանակակից տեխնիկա և նոր կրթական տեխնոլոգիաներ՝ երեխայի հետ նույն լեզվով հաղորդակցվելու համար և դառնալ ժամանակակից, տեղեկատվական և հաղորդակցման տեխնոլոգիաներ օգտագործելով ուսումնական գործընթացը կազմակերպելու համար:

Տարրական կրթության տեղեկատվայնացումն ընթանում է հետևյալ ուղղություններով.

Տեղեկատվական տեխնոլոգիաների օգտագործումը որպես ուսուցման դիդակտիկ միջոցներ,

- Դասի կազմակերպում տեղեկատվական տեխնոլոգիաների օգտագործմամբ,
- դպրոցականների նախագծային աշխատանքների իրականացում տեղեկատվական տեխնոլոգիաների կիրառմամբ:

Ուսումնական գործընթացի կազմակերպումը կրտսեր դպրոցում առաջին հերթին պետք է խթան հանդիսանա սովորողների ճանաչողական կարողությունների ակտիվացման, ուսումնական նյութի հաջող յուրացման համար և նպաստի սովորողի հոգևոր զարգացմանը: Հետևաբար, տեղեկատվական տեխնոլոգիաները պետք է

կատարեն որոշակի կրթական գործառույթ, օգնեն երեխային կողմնորոշվել տեղեկատվության հեղեղի մեջ, ընկալել այն, հիշել, և ոչ մի դեպքում չվնասել առողջությունը: Տեղեկատվական տեխնոլոգիաների միջոցները պետք է գործեն որպես ուսումնական գործընթացի օժանդակ տարր, այլ ոչ հիմնական: Նկատի ունենալով տարրական դպրոցի աշակերտների հոգեբանական առանձնահատկությունները, տեղեկատվական տեխնոլոգիաների հետ աշխատանքը պետք է հստակ մտածված և չափավորված լինի: Ուստի, տեղեկատվական տեխնոլոգիաների կիրառումը դասին պետք է կրի նուրբ բնույթ:

Ուսուցիչը, դասին նախապատրաստվելիս պետք է հանգամանորեն մտածի տեղեկատվական տեխնոլոգիաների օգտագործման նպատակի, տեղի և ձևի մասին: Տեղեկատվական տեխնոլոգիաների կիրառմամբ ուղեկցվող դասերը իրենց հստակության, գեղեցկության և տեսանելիության շնորհիվ ուսումնական նյութի ընկալման ընթացքում առավել մեծ տպավորություն են թողնում սովորողների հոգեբանա-հուզական ֆոնի վրա:

Մուլտիմեդիան նյութի և գործընթացների ներկայացումն է ոչ թե ավանդական տեքստային նկարագրությամբ, այլ ֆոտոնկարների, տեսանյութերի, գծագրերի, շարժանկարների, ձայնի օժանդակությամբ: Դասի անցկացումը մեդիայի շնորհիվ գրավում է կրտսեր դպրոցականներին: Այդպսի դասերի ընթացքում դասարանում ստեղծվում է իրական շփման իրավիճակ, որի ժամանակ երեխաները ձգտում են իրենց մտքերն արտահայտել սեփական բառերով, հաճույքով են կատարում առաջադրանքները, ուսումնական նյութի հանդեպ մեծ հետաքրքրություն են ցուցաբերում: Ակնհայտ է երկու հիմնական առավելություն՝ որակական և քանակական: Որակական առումով նոր հնարավորություններն ակնհայտ են, եթե ուղղակի համեմատենք բանավոր նկարագրությունները տեսաձայնային ներկայացման հետ: Քանակական առավելությունները արտահայտվում են նրանով, որ մեդիամիջավայրն անհամեմատելի մեծ է տեղեկության խտությամբ: Իսկապես, տեքստի 1 էջը դասավանդողն արտաբերում է 1-2 բառերի ընթացքում: Այդ նույն բառերի ընթացքում լայնեկրան տեսանյութը բերում է տեղեկատվության ավելի մեծ ծավալ: Հաստատված է, որ նյութի բանավոր մատուցման ժամանակ սովորողը բառերում ընկալում է և ընդունակ

է վերլուծելու մինչև հազար պայմանական միավոր տեղեկություն, իսկ տեսողական օրգանների «միացման» դեպքում՝ մինչև 100 հազար այդպիսի միավոր:

Տեղեկատվական տեխնոլոգիաների օգտագործումը դասի տարբեր փուլերում.

- սովորողների նախապատրաստում նոր նյութի յուրացմանը,
- նոր նյութի յուրացում,
- նոր նյութի ամրապնդում,
- դասի ամփոփում,
- տնային առաջադրանք:

Այս տեխնոլոգիան կարելի է դիտել որպես ուսուցման բացատրական-զննական մեթոդ, որի հիմնական նպատակը ուսումնական նյութի հաղորդման ճանապարհով սովորողների՝ տեղեկատվության յուրացման կազմակերպումն է և դրա հաջող ընկալման ապահովումը, որը ընդլայնվում է, երբ զուգահեռ միանում էնաս տեսողական հիշողությունը: Տարրական դպրոցում մեդիատեխնոլոգիաների կիրառումը սկզբունքորեն չի փոխում դասի կառուցվածքը: Նրա մեջ պահպանվում են բոլոր փուլերը, փոխվում են միայն դրանց ժամանակավոր բնութագրերը:

Մեդիա ներկայացման կառուցվածքային դասավորությունը զարգացնում է համակարգված, վերլուծական մտացողությունը:

Կարելի է տարբերակել մեդիա ներկայացմամբ անցկացվող դասի հետևյալ առանձնահատկությունները՝

- կավիճով գրված պատկերի որակը չի կարող համեմատվել էկրանի վրայի կոկիկ, պայծառ, հստակ և գունավոր պատկերի հետ,
- շնորհանդեսի ներկայացման ժամանակ սովորողի աշխատանքային տարածքը լավ լուսավորված է,
- տեղեկատվական տեխնոլոգիաներ օգտագործող դասավանդողը ստիպված է մեծ ուշադրություն դարձնել ուսումնական նյութի մատուցման տրամաբանությանը, որը դրական է անդրադառնում սովորողների գիտելիքների մակարդակի վրա:

Ավելի էական է, որ աշակերտները սկսում են համակարգչին վերաբերվել արդեն ոչ խաղի միջոց, այլ գործիք ցանկացած բնագավառի աշխատանքի համար:

Այսպիսով, մեդիատեխնոլոգիաները հարստացնում են ուսուցման գործընթացը, թույլ

են տալիս ուսուցումը դարձնել ավելի արդյունավետ, նաև նպաստում են սովորողի ստեղծագործական զարգացմանը:

Գոյություն ունեն տեղեկատվական տեխնոլոգիաների օգտագործմամբ աշխատանքների բազմազան ձևեր կրտսեր դպրոցում անցկացնելու համար: Համակարգիչը դասի բոլոր փուլերում և բոլոր առարկաների ժամանակ առկա է, իհարկե հաշվի առնելով յուրաքանչյուր տարիքի սանիտարա-հիգիենիկ նորմերը:

Փորձի փոխանակման նպատակով կոլեգաների հետ միասին անցկացնում ենք բաց դասեր, արտադասարանային միջոցառումներ տեղեկատվական տեխնոլոգիաների օգտագործմամբ:

Այսպիսով, մեղիաներկայացումը հնարավորություն է տալիս ուսուցչին`

- պատկերավոր ներկայացնել դասը,
- ամրապնդել նոր նյութի հաղորդման ընթացքը,
- կարգավորել ներկայացվող տեղեկատվության ծավալն ու արագությունը անհմացիայի շնորհիվ,
- մեծացնել սովորողների ճանաչողական ակտիվությունը: Իսկ սովորողներին հնարավորություն է տալիս`
- պատկերավոր ներկայացնել ուսումնական նյութը,
- դարձնել դասն առավել հետաքրքիր,
- նոր նյութի հաղորդման պրոցեսը դարձնել առավել ինտենսիվ:

Մենք բոլորս հասկանում ենք, որ S2S-ի պատշաճ օգտագործումը դպրոցում **նպաստում է.**

- Աշակերտների գիտելիքների որակի բարելավում, դիդակտիկ դժվարությունների նվազեցում;
- Վերապատրաստման դասակարգումը ապահովելու համար;
- Բարձրացնում է դասում կատարված աշխատանքների քանակը.
- Ուսանողների շրջանում ինքնակազմակերպման և ինքնակառավարման հմտությունների զարգացում;
- Ուսումնական գործընթացի կազմակերպման ռացիոնալացում,
- Դասի արդյունավետության բարձրացում;
- Բարձրացնել ուսուցման հարմարավետության մակարդակը, դասի ընթացքում

դպրոցականների ակտիվությունն ու նախաձեռնությունը մեծացնելը;

- Տեղեկատվության և հաղորդակցման իրավասությունների ձևավորում:

Այսպիսով՝ տեղեկատվական տեխնոլոգիաների օգնությամբ գործնականում լուծվում է անհատական ուսուցման խնդիրը: Գույնի, գրաֆիկայի, մուլտիպլիկացիայի, ձայնի ժամանակակից բոլոր միջոցների կիրառումը տեսագրման տեխնիկային հնարավորություն է ընձեռում վերստեղծել իրական գործունեության պատկերը: Համակարգիչն օգնում է ուժեղացնել ուսման շարժառիթը: Աշակերտներն աշխատում են անհատական, փորձերի և սխալների օգնությամբ հասնում են ճիշտ պատասխանին: Արդյունքում դասարանում չկա այնպիսի երեխա, որը չկարողանա հաղթահարել առաջադրանքը և պասիվ նստել ու սպասել, թե վերջապես ուսուցիչն իր ուշադրությունը, երբ է դարձնելու իր վրա: Այսպիսով, տեղեկատվության ընկալման և յուրացման ընթացքի հեշտացումը վառ պատկերների օգնությամբ ցանկացած ժամանակակից շնորհանդեսի հիմքն է: Դրա համար ուսուցիչը պետք է փնտրի համեմատաբար արդյունավետ միջոցներ դասապրոցեսի համար:

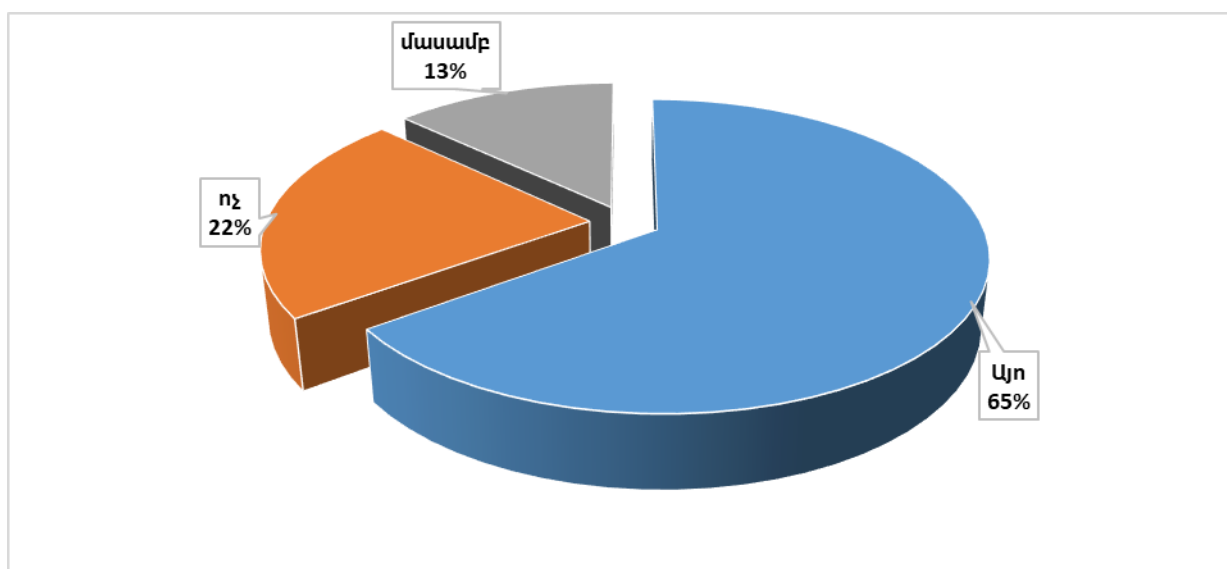
Աշակերտներին հրապուրում է իրենց մասնակցությամբ դասի անցկացումը: Դասարանում այդպիսի դասերի ընթացքում ստեղծվում է անմիջական շփման միջավայր, որում աշակերտները ձգտում են արտահայտել մտքերն իրենց բառերով, նրանք սիրով լուծում են խնդիրները, ցուցաբերում են հետաքրքրություն ուսումնասիրվող թեմայի նկատմամբ, աշակերտները համակարգչից չեն վախենում: Աշակերտները սովորում են ինքնուրույն աշխատել: Աշակերտների մոտ առաջ է գալիս հետաքրքրություն ավելի բարձր արդյունքներ ստանալու պատրաստակամություն և ցանկություն լրացուցիչ առաջադրանք կատարելու:

ԳԼՈՒԽ 2

ՀԵՏԱԶՈՏԱԿԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔ

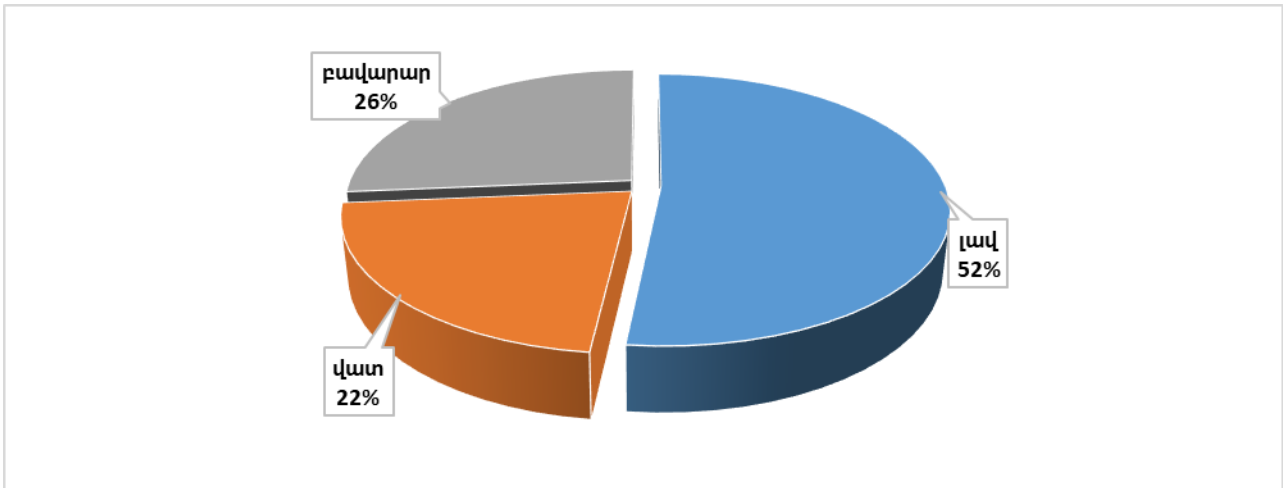
Հարգելի՛ աշակերտ, «Նորագույն տեղեկատվական տեխնոլոգիաների ազդեցությունը եվ դերը սովորողի հոգեբանական զարգացման գործում»>> թեմայով հետազոտական աշխատանքի շրջանակներում մենք անցկացնում ենք հարցում: Խնդրում ենք պատասխանել հետևյալ հարցերին: Ձեր կարծիքը շատ կարևոր է հետազոտության համար:

1.Ուսուցման կազմակերպման , ո՞ր ձևն էք նախընտրում՝ հեռավար թե առկա:

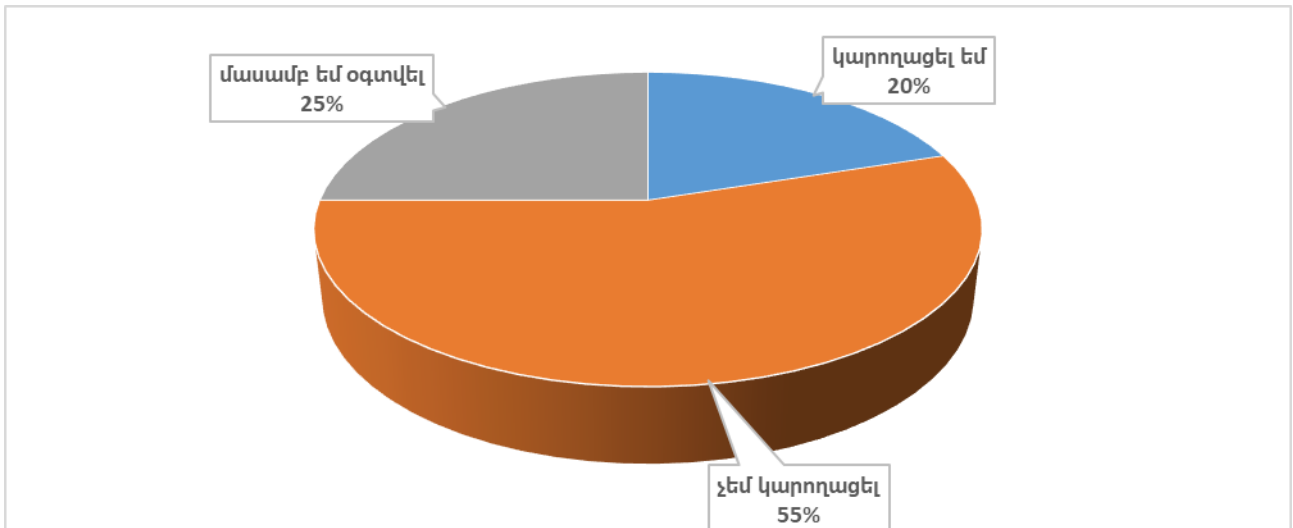
Վերոհիշյալ հարցին հարցմանը մասնակից աշակերտները տվել են հետևյալ պատասխանները: Նրանց մեծամասնությունը է՝ 65%-ը պատասխանել են, որ իրենց դուր են գալիս հեռավար դասերը, այն շատ հետաքրքիր են անցնում, դասագործը ընթացի ժամանակ գործածում են մի շարք մեդիագործիքներ, որոնք առերես դասի ընթացքում հնարավոր չէ գործածել: Աշակերտների 22%-ը նշել են, որ իրենց համար հեռավար դասերը այդքան էլ հետաքրքիր չեն և իրենց և իրենք ցանկանում են առերես դասերին մասնակցել, շփվել ընկերների հետ: 13 %-ը կարծում է, որ երկու ձևն էլ հետաքրքիր է, եթե այն կարողանան համատեղել՝ հիբրիդային եղանակով:

2.Ինչպե՞ս են աշխատել օնլայն հարթակները հեռավար կրթության ժամանակ:

Նշված հարցին աշակերտները տվել են հետևյալ պատասխանները, նրանց 57%-ի կարծիքով հեռավար հարթակները լավ են աշխատել և խնդիրներ չեն առաջացրել: 26%-ը կարծում են, որ բավարար են աշխատել, 22%-ը նշել են, որ դժգոհ են հարթակների աշխատանքից, և գնահատել են վատ չունեն համապատասխան տեխնիկա՝ համակարգիչ, հեռախոս: Քույրերի կամ եղբայրների հետ օգտվում են միևնույն համակարգչից կամ հեռախոսից:

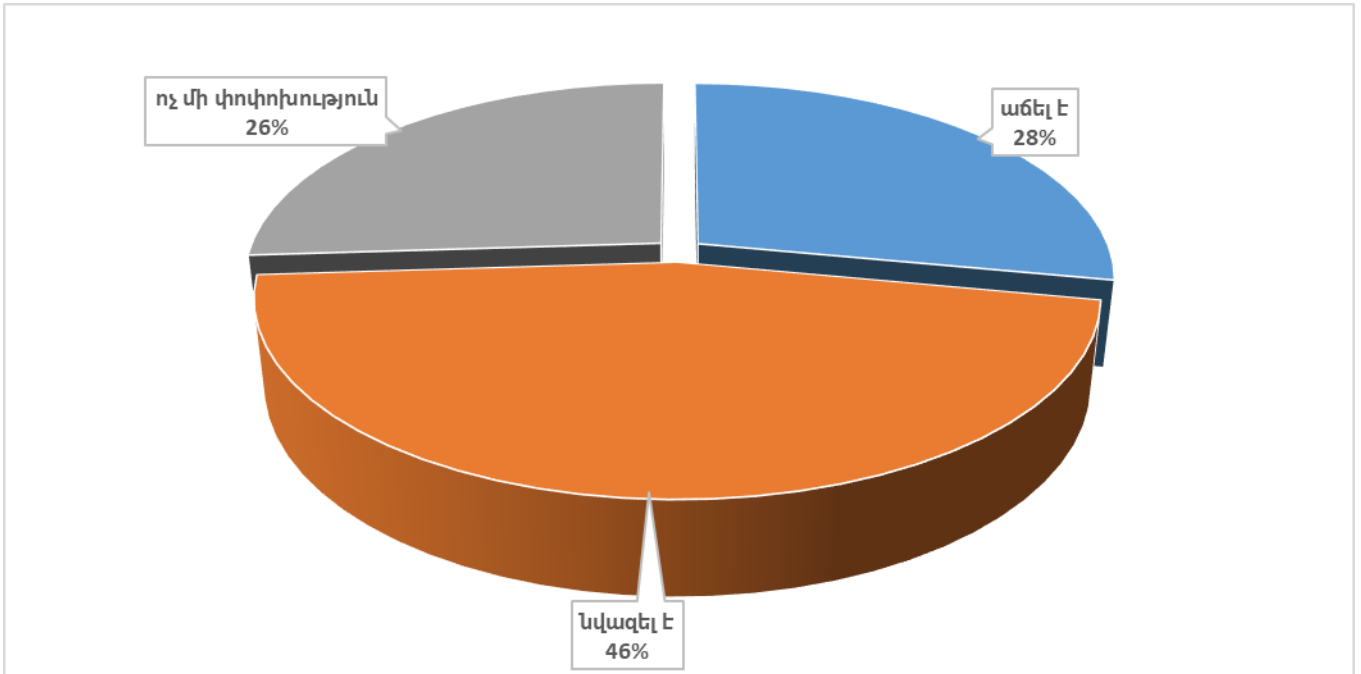
3. Կարողացե՞լ եք միայնակ օգտվել օնլայն հարթակներից

Հարցաթերթիկի երրորդ հարցին 1-ինից 3-րդ դասարանի աշակերտների 55%-ը պատասխանել են, որ ինքնուրույն չեն կարողանում օգտվել համակարգչից, 25%-ը նշել է, որ մասամբ են կարողանում օգտվել, իսկ աշակերտների 20%-ը նշել են, որ կարողանում

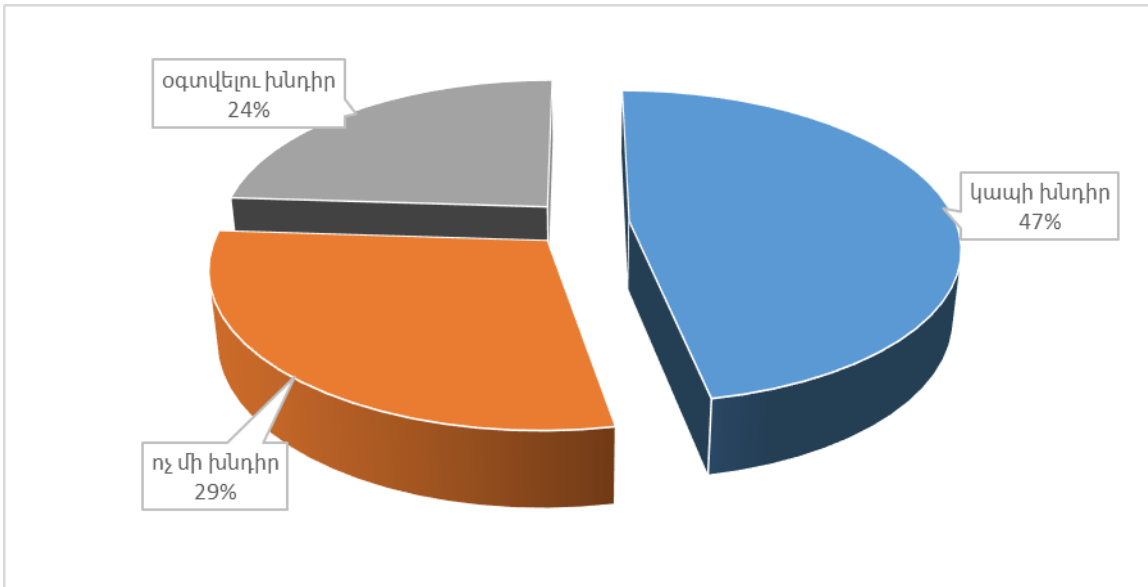
են օգնել: Այսպիսով աշակերտների մեծամասնությունը չի կարողանում օգտվել օնլայն հարթակներից:

4. Աճել է, թե՞ նվազել է քո առաջադիմությունը հեռավար կրթության ժամանակ:

Հարցաթերթիկի նշված հարցին աշակերտների 46%-ը նշել են, որ նվազել է, իրենց կրթության առաջադիմությունը, քանի որ իրենք սովոր չէին հեռավար ուսուցման պայմաններին և դժվար սովորեցին հեռավար ուսուցման կանոնակարգը: Նրանց 28%-ը նշել են, որ իրենց մոտ աճել է կրթության առաջադիմությունը: Իրենց ավելի հեշտ է օնլայն դասերը, քանի որ տանն օգտվում են բոլոր պայմաններից, որոնք նպաստում են կրթության առաջադիմության բարձրացմանը: 26%-ը նշել է, որ հեռավար ուսուցումից ոչ մի փոփոխություն չեն ունենում:

5. Ինչպիսի՞ խնդիրներ են ծագել հեռավար կրթության ժամանակ:

Աշակերտների 47%-ը նշել են, որ հեռավար կրթության ժամանակ ունեցել են կապի խնդիր,և հետ են մնացել օրվա դասացուցակային դասերից: Աշակերտների 29%-ը նշել է, որ ոչ մի խնդիր չի ունեցել, նրանք առանց դժվարության օգտվում են համակարգչից և տեխնիկական սարքերից: Նրանց 24%-ը ունեցել են տեխնոլոգիաներից օգտվելու խնդիր,քանի որ իրենք չունեն տեխնիկական սարքեր:

6.Ինչու՞ ես հավանել կրթության հեռավար եղանակը:Նշված հարցին աշակերտները պատասխանել են հեռավար կրթության եղանակը իրենց դուր է գալիս քանի որ դասի ժամանակ ուսուցիչը օգտագործում է մեդիագործիքներ և իրենց դուր են գալիս այդ դասերը: Նրանց մի մասին էլ դուր է գալիս քանի որ դպրոց չեն հաճախում, ավելի երկար են քնում, ժամանակ չեն կորցնում ճանապարհի վրա:

ԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

Այս բոլոր մեթոդները և մեթոդական հնարները օժանդակում են դասավանդողների գործունեությանը, դարձնում են բազմաբովանդակ, համապատասխան սովորողի հետաքրքրություններին, որոնք նպաստում են փոխկապակցված, ստեղծագործական կարողությունների ձևավորմանը: Սովորողների համար օգտակար և արդյունավետ է սովորել այնպիսի մեթոդական հնարներով, որոնք զարգացնում են քննադատական, ստեղծագործական մտածողության հմտությունները, ինքնուրույն մտածելու կարողությունը: Նորագույն տեխնոլոգիաների միջոցով հնարավոր է վերացնել այն խոչընդոտները, որոնց հանդիպում են աշակերտներն և ուսուցիչներն ամբողջ աշխարհում: Դասավանդմանն ուսուցման նորարարական եղանակները վերափոխում են նաև դասարանում դաս անցկացնելու գործելակերպը: Տեխնոլոգիաներն աշակերտներին նոր պահանջներ են ներկայացնում հիմնական կարողություններից բացի՝ համագործակցության, հաղորդակցման և տեղեկատվական կառավարման կարողությունների տիրապետմանը: Նաև նրանց պետք է հասանելի լինեն ուսմանն օժանդակող այն բոլոր միջոցները, որոնք հնարավոր են դարձնում այդ կարողությունների օգտագործումը:

Ժամանակակից կրթական հայեցակարգերում շեշտադրվում է ՏՀՏ-ի զարգացման հիմնարար նշանակությունը նաև հանրակրթական դպրոցների տարրական դասարանների սովորողների համար: Ձևավորված մոտեցումներից մեկը, թերևս ամենակիրառականը, ՏՀՏ-ի հետ զուգորդված ուսուցումն է: Այդ մոտեցման հետ կապված բովանդակային և մեթոդական հիմնահարցերի վերաբերյալ մեր կողմից կատարված հետազոտությունները բավարար հիմք են տալիս հետևյալ հաստատելու համար:

Հանրակրթական դպրոցների տարբեր առարկայախմբի դասընթացներում տեղեկատվական տեխնոլոգիաների ներառումը՝ ա) հնարավորություն է տալիս արմատապես բարելավելու սովորողների լեզվատրամաբանական մտածողության զարգացման խնդրի լուծումը, բ) հիմք է ծառայում դասընթացի տեխնիկավարժանքային ուղղվածությունը գաղափարական-բովանդակային դաշտ

տեղափոխելու, սերտողական ուսուցման թերությունները նվազեցնելու և ուսուցման արդյունավետությունը բարձրացնելու համար

Այսպիսով, ուսուցման գործընթացում ՏՀՏ-ի տարրերի ներառման և ժամանակակից մեթոդների արդյունավետ կիրառման շնորհիվ ուսումնական բնագավառների համակարգում զգալիորեն մեծանում է հանրակրթական ներուժը:

ՕԳՏԱՈՐԾՎԱԾ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ՑԱՆԿ

1. Աստվածատրյան Մ., Թերզյան Գ., Թորոսյան Ա., Շարխաթունյան Հ., Տեղեկատվական-հաղորդակցական տեխնոլոգիաների կիրառումը հանրակրթական դպրոցում, <<Աստղիկ>>, Ե., 2004թ.:
2. Գյուլամիրյան Ջ., Մայրենիի տարրական ուսուցման մեթոդիկա, Ե., Զանգակ, 2015թ.:
3. <<Դպիր>> էլեկտրոնային ամսագիր 12 (76):
4. Թորոսյան Կ. և ուրիշներ, Ինչպես պլանավորել մայրենիի դասը 4, <<Զանգակ>> հրատ., Երևան 2017թ.:
5. Թովուզյան Ա. Օ., Գյուլամիրյան Ջ. Հ., Պողոսյան Լ. Մ., Ասատրյան Ս. Ս., Անտոնյան Լ. Ա., Ղազարյան Մ. Ջ., Տեղեկատվական տեխնոլոգիաները տարրական դպրոցում, Ե., 2018թ.:
6. Հակոբյան Մ. Ջ., Պողոսյան Ս. Գ., ՏՀՏ-ի կիրառումը կրթական համակարգում: Ե., 2015թ.:
7. Հանրակրթության պետական կրթակարգ, Ե., Անտարես, 2004թ.:
8. ՀՀ <<Կրթական չափորոշիչներ>>, Անտարես, Ե., 2011թ.:
9. ՀՀ Տարրական դասարանների մայրենիի առարկայական ծրագիր, Անտարես, Ե., 2011թ.:
10. <<Նախաշավիղ>>, 4. 2011թ.:

